

Последованието на Жениха

„Като отиваше Господ на доброволни страдания ...
казваше на апостолите: Ето отиваме в Иерусалим,
и Син Човечески ще бъде предаден, както е написано за Него.
Прочее, елате и ние с очистени умове да Го придружим и са съразпънем,
и заради Него станем безчувствени за житейските наслади,
та да оживеем с Него”
(из стихирите на Хвалите, гл. 1)

Денят преди Лазарова събота отбелязва края на „душеполезната Четиридесетница”, т.е. на Великия Пост, който ни очисти и възвисява духовно, за да станем способни да насочим цялото си внимание към последващите събития – приближаването на очаквания „час на Сина Човечески”, т.е. на Христовите страдания, кръстна смърт и възкресение.

Едно от главните богослужбни последования в дните на Страстната седмица е Последованието на Жениха. Чрез четивата, песнопенията и най-вече чрез изнасяне за поклонение иконата на страдащия Христос, Църквата ни посочва ясно, че Христос е нейн Жених. Иконографски Той е изобразен страдащ, увенчан с трънен венец, в царска багреница и държащ в ръката Си тръст - облечен във всички символи на царската власт, в онзи момент, когато войниците на Пилат се подигравали с Него, казвайки Му: „Радвай се, Царю Иудейски!” (Мат. 27:29).

Защо Христос е наречен Жених? От къде води началото си това название – дали от притчата десетте девици, които очаквали младоженеца, за да влязат в брачния чертог, или от думите на ап. Павел за Христос и Църквата от Посланието до Ефесяни, гл. 5, където Христос е наречен Жених на Църквата?

Този въпрос е разкрит в богослужбната химнология на Последованието на Жениха, което се извършва през Страстната седмица. Песнопението „Се Жених грядет” („Ето Младоженецът иде”) безспорно е свързано с притчата за десетте девици. В него се казва, че Женихът, т.е. Христос, очаква да намери душите ни будни и готови за Него, за да бъдат въведени в Царството. Онези, които са обхванати от сън и униние (т.е. липса на грижа за спасението), ще бъдат предадени на духовна смърт и оставени извън Царството. Това песнопение има две ключови думи, които са отправени като предупреждение към нас: „Внимавай, душо моя” – като обръщение към трудолюбивите, и „Опомни се” – като обръщение към нехайните. Другото по-важно песнопение от Последованието на Жениха - „Чертог Твой вижду” („Твоят чертог виждам”) е вдъхновено от притчата на Христос за царската сватба (вж. Мат. 22:1-14), където от тържеството са били изгонени навън тези, които се оказали без сватбена премяна. Тези две песнопения, както и всички останали от последованието на Жениха ни призовават да подготвим душите си за Христос - истинският Жених на нашите души, за срещата с Когото трябва да сме винаги готови.

В Свещеното Писание – Стар и Нов Завет, много често бракът се използва като символ на единението между Бог и човека. „Ще те сгодя за Себе Си вовеки... и ти ще познаеш Господа” (Ос.2:19-20) – казва Бог на Своя народ в книгата на пророк Осия. Този смисъл влага в думите си и ап. Павел когато говори на коринтските християни: „Сгодих ви за единичък мъж, за да ви представя на Христа като чиста девица” (2 Кор.11:2). Бракът е съюз, който предполага любов и вярност. Бог е проявил Своята любов и вярност най-напред към Своя избран народ – израилския (еврейския), а след това и към останалите народи, които Го приемат, но изисква от всички тях подобна любов и вярност. В посланието до Ефесяните, ап. Павел нарича Христос Жених на Църквата, Който „обикна църквата и предаде Себе Си за нея, за да я освети...за да я представи на Себе Си славна църква, която няма петно, или порок... но да бъде света и непорочна”(Еф.5:25-27). Христовата любов към Църквата се разкрива най-вече в Неговата саможертва за нея, затова и в дните на Христовите страдания Църквата, като „невеста на Агнеца” (Откр. 21:9), трябва да се покаже достойна за своя Жених, като се подготви да го посрещне с дрехата на покаянието и чистотата, за да бъде въведена в чертога на Царството.

Църквата е очистена и осветена веднъж завинаги от Христос, но ние като нейни членове, трябва да направим себе си причастни на нейната светост, като се стремим изцяло да се съединим с Христос, отхвърляйки делата на ветхия (стария) човек, за да се облечем в новия (вж. Еф. 4:22-24), както ни призовава и св. ап. Павел.